

STATENS NAVNEKONSULENTTJENESTE FOR KVENSKE STEDSNAVN

NIMIKONSULENTTIPALVELUS

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Vår ref.: Ark.

Deres ref.: 2006/01001 KU/KU2 CHA

Dato: 15. mai 2006

HØRINGSUTTALELSE — Forslag til ny forskrift om skrivemåten av stedsnavn

§ 1 Definisjonar

”Med nedverd lokal uttale er meint den uttalen som er munnleg og skriftleg overlevert frå tidlegare generasjonar, som har vore vanleg på staden, og som framleis er i levande bruk.”

Kommentar: Formuleringa ”munnleg og skriftleg” er for bastant. Den svekker stillinga til især minoritetsnavna, som jo kjennetegnes ved at de nettopp ikke er skriftlig, men hovedsakelig muntlig overlevert fra tidligere generasjoner. Formuleringa er også for kategorisk sammenlikna med lovtekstens formulering § 2 Definisjonar, punkt d) nedverd stadnamn, stadnamn som munnleg eller skriftleg er overlevert frå tidlegare generasjonar.” (Mine understrekingar.)

Forslag til ny formulering: ”Med nedverd lokal uttale er meint den uttalen som er overlevert munnleg eller i ei skriftform som svarer til den munnlege uttalen, frå tidlegare generasjonar ...”

§ 2 Generelle reglar om skrivemåten av stadnamn

”Ved namn på større og/eller særleg kjende lokalitetar skal det takast omsyn til innarbeidd skriftradisjon.”

Kommentar: Igjen blir ei formulering med ”skal” brukt i sammenheng med innarbeidd skriftradisjon for sterk i forhold til minoritetsnavn på kvensk og samisk. Formuleringa må modereres.

Forslag til ny formulering: ”Ved namn på større og/eller særleg kjende lokalitetar kan det takast omsyn til innarbeidd skriftradisjon.” (mi understreking)

Uttrykk som ”urimelig resultat” og ”uvesentlig” i siste setning, andre ledd, gir altfor stort rom for fortolking; det er et spørsmål om hele setninga bør strykes, eller i det minste flyttes til Rettleiing.

POSTADRESSE
Høgskolen i Finnmark
9509 Alta

TELEFON
78 45 02 57

TELEFAKS
78 43 44 38

E-POST
irene.andreassen@hifm.no

§ 3 Normering av lydleg lånte stadnamn

”Det bør skiljast mellom innarbeidde og ikkje-innarbeidde namneformer. Innarbeidde namneformer er å føretrekkje framfor ikkje-innarbeidde namneformer.”

Kommentar: I denne formuleringa er andre setning helt unødvendig, og foreslås derfor strøket. Ikke-innarbeidde navneformer har ingen tradisjon og står i kontrast til definisjonen ”nedverd stadnamn” i § 2 Definisjonar, punkt d) i loven. Også norske navneformer bør vurderes som evt. innarbeidde eller ikke-innarbeidde navneformer, og dette må komme til syne i § 3 i forskriften.

Tredje ledd i § 3 er så sjølinnlysende at også det bør strykes.

Forslag til ny formulering: *Det bør skiljast mellom innarbeidde og ikkje-innarbeidde namneformer i kvensk, norsk og samisk.*

Innarbeidde namneformer skal skrivast i samsvar med reglane for det språket namnet er lånt inn i. (Eksempel 1: norsk Badden av samisk Báttar, kvensk Paattari. Eksempel 2: norsk Kiberg, kvensk Kiiperi.)

Når eit lånt namneledd er eit ord som finst i opphavsspråket, skal det skrivast i samsvar med reglane i opphavsspråket. (Eksempel: Kaiskikotavatnet, Lallakuruvegen.) I andre tilfelle skal namneleddet skrivast i samsvar med reglane i låntakarspråket. (Eksempel: Tjorteberget, Gottivollen, Kontefjellet.)

§ 6 Særlege reglar om skrivemåten av kvenske og finske stadnamn

Kommentar: Her er det to ortografiske saker å kommentere. I innspill til forskriften fra bl.a. Kvensk navnekonulenttjeneste (12.12.05) var det foreslått at en konsonant i kvensk, dentalspiranten, skal skrives **đ**, dvs. samme bokstav som i forrige forskrift. Denne bokstaven har slått igjennom i kvensk skjønnlitteratur, og for eksempel også i tekster på kvenskstudiet ved Universitetet i Tromsø. Det må derfor endre den foreslåtte bokstaven **đ** til **đ** i forskriften.

Under a) Konsonantar og b) Vokalar er formuleringa ”kan brukast” nytta. Dette er for vagt, og kan føre til usikkerhet om hvordan kvensk stedsnavn skal skrives.

Forslag til endring: a) *Følgjande konsonantar brukast i kvenske stadnamn...* b) *Følgjande vokalar brukast i kvenske stadnamn...*

Under b) Vokalar, andre ledd, er det en skrivefeil, riktig skrivemåte skal være: Niileksen Pietarin **lantto** (*lantto* betyr ’tjern’).

Uttrykket ”finske stadnamn på Austlandet” i siste ledd kan føre til misforståelse. I den gamle loven blei ”finske stadnamn” også nytta om navn i Nord-Norge. I den nye loven kalles disse navna ”kvenske stadnamn”, og de skrives med finske rettskrivingsprinsipp, slik også finske stedsnavn i Nord-Norge blei det iflg. forrige lov og forskrift. Navn på Østlandet skal iflg. både loven og forslag til forskrift tilpasses norske rettskrivingsprinsipp. Det er ikke faglig forsvarlig å bruke begrepet ”finske namn” om navn som skrives med norske rettskrivingsprinsipp. Den skogfinske minoriteten bruker sjøl uttrykket ”skogsfinsk” om sin kultur. Dette aspektet må veie tungt. Ved å endre ”finske namn på Austlandet” til ”skogsfinske stadnamn på Austlandet”, oppstår ingen misforståelser.

Forslag til ny formulering: § 6 *Særlege reglar om skrivemåten av kvenske og skogfinske stadnamn.*

§ 8 Bruk av fleirspråklege namn

”På skilt eller kart o.l., der det blir brukt meir enn eitt namn, skal ein ved fastsetjing av rekkjefølgja av namn ta omsyn til den etniske samansetninga på staden. I forvaltningsområdet for samisk språk skal rekkjefølgja vere samisk, norsk, kvensk.”

Kommentar: I § 1 Formål og verkeområde i loven står følgende i andre ledd: ”Lova skal sikre omsynet til samiske og kvenske stadnamn i samsvar med nasjonalt lovverk og internasjonale avtalar og konvensjonar.” Det samiske forvaltningsområdet er i flere tilfeller sammenfallende med kvenske områder, dvs. områder med gammel kvensk bosetting og størst kvensk navnetetthet. Jf. også forslag til fjerde ledd i forskriften: § 8 ”Der det av praktiske eller tekniske årsaker er vanskeleg å bruke fleire namn, skal det ved valet mellom samisk og kvensk leggjast vekt på kva for eit namn som har lengst tradisjon og er best kjent på staden.” (Mi understreking.) Dersom denne formuleringa blir stående, er det ikke i samsvar med lovens formål, som skal sikre hensynet til minoritetsnavn. For det første er det en urimelighet at det kun er minoritetsnavn som skal vurderes mot hverandre om det blir ”praktiske og tekniske” problem, og at norske navn ikke skal omfattes av et slikt valg. For det andre innebærer dette at kvenske navn alltid kommer til sist, og evt. velges bort, også i områder der de har lang tradisjon.

I høringsbrevet til forslag til ny forskrift, skriver Dep at det i § 8 ”det [er] foreslått noen endringer som vil medføre at vernet for bruk samiske og kvenske navn styrkes, likevel slik at det norske navnet alltid skal være representert.” Det er vanskelig å se logikken i at kvenske navn nå får si stilling styrka dersom den gamle formuleringa ”Der det av praktiske eller tekniske årsaker...” blir stående. Også den nye § 3 Namnevern og namnsetjing i loven mister noe av sin intensjon hvis forskriften skal gi rom for å utelukke navn i offentlig bruk.

Det er beklagelig at Dep har valgt å beholde det tidligere argumentet om praktiske og tekniske årsaker for å utelate minoritetsnavn (les: kvenske), til tross for at den nye loven er meint å styrke minoritetsnavn. Statens kartverk har uttalt at de i sin kartproduksjon ikke har problem med parallelle navn, og vi har allerede eksempel fra Finnmark på at flerspråklig navneskilting er uproblematisk. Siste ledd i § 8 foreslås strøket.

Forslag til ny formulering: *Dersom eit namneobjekt har samisk og/eller kvensk namn i tillegg til eit norskspråklig namn, og dei er i bruk blant folk som bur fast på eller har næringsmessig tilknytning til staden, skal begge eller alle namna brukast.*

I samanhengande tekst bruker ein det namnet som samsvarer med språket i teksten.

På skilt eller kart og lignende, der det blir brukt meir eitt namn, skal ein ved fastsetjing av rekkjefølgja av namn ta omsyn til den etniske samansetninga på staden. I forvaltningsområdet for samisk språk skal rekkjefølgja vere samisk, kvensk, norsk.

§ 9 Saksbehandling

Ordninga med foreløpig tilråding skal fortsatt gjelde for navnekonsulenttjenestene for kvensk og samisk. Dette bør komme tydeligere fram i § 9.

Forslag til ny formulering: *I område med samiske og/eller kvenske stadnamn må saka først sendast til namnekonsulentane for samisk og/eller kvensk slik at dei kan vurdere om saka gjeld parallellnamn, og for å gi ei førebels tilråding til skrivemåten. Deretter sendes saka på alminneleg høyring...*

Det er positivt at samiske og kvenske organisasjoner skal få saker som gjelder samiske og kvenske navn tilsendt dirkete.

§ 12 Klagenemnda

En kan spørre seg om årsaken til at representanten for kvensk i Klagenemnda skal være ”særleg kunning”, når ingen andre representanter for de andre språka i Klagenemnda skal være det.

Forslag til ny formulering, andre ledd: *I tillegg skal det oppnemnast ein språkkunnig representant for kvar av dei to offiselle målformene, ein kunning i samiske språk og ein kunning i kvensk språk.*

§ 14 Stadnamnkonsulenttenesta

Ettersom også Stavanger nå er et universitetsområde, bør formuleringa i første ledd endres. Her etterlyses også ei formulering om skogsfinske navn og ei presisering av hvilket universitetsområde som skal ha ansvaret for skrivemåten av dem.

Forslag til ny formulering: *Det skal oppnemnast namnekonsulentar for nord-, sør- og lulesamiske stadnamn og for kvenske stadnamn, og for norskspråklege stadnamn for universitetsområda Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø. Universitetsområdet Oslo har namnekonsulentar for skogsfinske stadnamn.*

Nåværende ordning for Kvensk navnekonsulenttjeneste består av kun én person i fast, halv stilling som fungerer både som konsulent og sekretær. Formuleringa ”Konsulentane blir oppnemnde på åremål for seks år om gongen” blir derfor ikke riktig når det gjelder Kvensk navnekonsulenttjeneste.

§ 15 Sentralt stadnamnregister

Skogsfinske navn bør synliggjøres også i denne paragrafen.

Forslag til ny formulering: *e) språk eller språkform (norsk, kvensk, nord-, sør- eller lulesamisk, skogsfinsk)*

Vennlig hilsen

Irene Andreassen
Sekretær og konsulent for kvenske stedsnavn